

Об'єктивно про політику, політичні процеси і політичне життя суспільства

Андрій Кудряченко,
доктор історичних наук,
завідуючий відділом
Інституту стратегічних досліджень

Політологія. Навчальний посібник, 3-є видання, доповнене і уточнене / Авт. колектив: Грицяк Н. В., Дем'яненко Б. Л., Дем'яненко В. М. – Київ, 2008. – 754 с.

Прискіпливий погляд на становище вітчизняного суспільствознавства свідчить, що реальне сходження України як незалежної держави значно активізувало наукові дослідження, присвячені різним проблемам як трансформаційних перетворень, так і питанням пізнання сучасного суспільства в контексті цивілізаційних змін, практики політичної та економічної модернізації. Нинішня хода української держави висуває перед вітчизняними суспільствознавцями ціле коло невідкладних завдань щодо не лише дослідження проблем сучасного державотворення, оптимального входження України в систему міжнародних відносин, але й значного посилення освітньої діяльності щодо залучення широких кіл громадськості, зокрема, учнівської та студентської молоді, до вивчення явищ, що детермінують формування засадничих складових демократичного розвитку країни.

Становлення української державності та утвердження демократії, подолання рудиментів тоталітаризму потребує опанування громадянами азів об'єктивної, науково-достовірної інформації про політику, політичні процеси і політичне життя суспільства.

В Україні поступово усувається дефіцит наукових праць, публікуються підручники, навчальні посібники - різні за тематикою, ступенем систематизації, рівнем наукового аналізу й логічною структурою викладу навчального матеріалу. Проте вони не вичерпують усього методологічного й методичного потенціалу висвітлення політологічної проблематики, зокрема, проблем посткомуністичної реальності, не задовольняють повністю потреби в диференційованому підході до вивчення політичної науки різними категоріями студентів та учнів. Саме тому навчальний посібник, який підготували авторитетні, досвідчені викладачі, покликаний

значною мірою заповнити існуючі у цій царині лакуни.

Звичайно, навчальний посібник не претендує на всеосяжність висвітлення політологічної тематики, проте він систематизує, доповнює, поглиблює і розвиває концептуальні засади навчальних тем з нормативного курсу такої навчальної дисципліни, як політологія.

Аналіз матеріалів книги свідчить, що автори доречно використали напрацювання зарубіжних і вітчизняних учених-політологів, передовий досвід викладання нормативної дисципліни у багатьох київських ВНЗ, педагогічну практику й напрацювання професора Н. Грицяк у Національній академії державного управління при Президентові України та багаторічний досвід викладання цієї дисципліни доцентів Б. Дем'яненка і В. Дем'яненко у Переяслав-Хмельницькому державному педагогічному університеті імені Г. Сковороди.

Вельми доречним стало залучення авторами значного фактологічного матеріалу, практики становлення демократичних інститутів і процедур на вітчизняному ґрунті, що уможливило висвітлення особливостей політичної трансформації українського суспільства на рубежі XX – XXI століть.

Автори, пропонуючи варіант розроблених і апробованих матеріалів рецензованого видання, виходили із засад комплексного вивчення студентами суспільних наук, які передбачають оволодіння ними, поряд з політологією, низкою історичних, філософських, економічних та соціологічних навчальних дисциплін. Третє видання вигідно відрізняється як від попередніх його варіантів, так й від аналогічних видань інших авторів. Комплексність, взаємоузгодженість та належна послідовність викладу матеріалу і навчальних тем разом із солідними методичними засадами, що супроводжують кожну з них, роблять навчальний посібник незамінним для навчання всіх студентів політологічного фахового спрямування та неполітологічних спеціальностей гуманітарного профілю.

Позитивними складовими при розгляді тем навчального курсу є прагнення авторів не лише розкрити у доступній для студента формі зміст найбільш уживаних політологічних термінів і концепцій в контексті сучасного розвитку світової та вітчизняної політичної думки, а й, що дуже важливо, продемонструвати специфіку їх прояву на ґрунті молодой української держави. Тим самим розв'язується проблема застосування теоретичних надбань до реалій політичної практики. До речі, авторам вдалося уникнути оцінних суджень щодо тих чи інших реалій, процесів, відійти від притаманної окремим виданням романтизації української політичної дійсності.

Оптимізації самостійної роботи студентів сприятимуть запропоновані після кожного розділу теми рефератів, запитання для дискусії, тестові завдання, завдання для самостійної роботи, а також перелік рекомендованої літератури і короткий термінологічний словник. Все це, як і інші позитивні складові, становлять суттєві риси матеріалів навчального посібника, вигідно відрізняють його в ряду такого роду навчальної літератури.

Текст навчального видання, методичні вказівки, які слушно завершують кожну тему навчального курсу, значно поліпшують сприйняття матеріалів посібника. Посібник, безумовно, відповідає вимогам Міністерства освіти і науки України до такого роду праць.

Саме ці особливості, разом з ґрунтовною методичною складовою, сподіваємося, стануть у нагоді не лише учням і студентам навчальних закладів всіх рівнів акредитації, викладачам суспільних дисциплін, а й будь-якому громадянину, небайдужому до подій у світі і в Україні та до себе особисто як суб'єкта політичної практики.